

Eugène Ionesco

PLEŠATÁ
ZPĚVAČKA

OSOBY:

PAN SMITH

PANÍ SMITHOVÁ

PAN MARTIN

PANÍ MARTINOVÁ

MÁRY, služebná

VELITEL POŽÁRNÍKŮ

VÝSTUP I

Anglický středostavovský interiér s anglickými klubovkami. Anglický večer. Pan Smith, Angličan, sedí v klubovce a má na nohou anglické pantofle, kouří svou anglickou dýmku a čte anglické noviny u anglického krbu. Má anglické brýle a malý šedivý anglický knírek. Vedle něho v jiném anglickém křesle paní Smithová, Angličanka, spravuje několik anglických punčoch. Dlouhá chvíle anglického mlčení. Anglické hodiny odbíjejí 17 anglických úderů.

PANÍ SMITHOVÁ: Vida, devět hodin. Pojedli jsme polévku, rybu, brambory opékané na slanině a anglický salát. Děti pily anglickou vodu. Najedli jsme se dnes večer znamenitě. To proto, že žijeme na londýnském předměstí a že se jmenujeme Smithovi.

(Pan Smith čte dále, pomlaskává.)

Brambůrky na slanině jsou znamenité, olej v salátě nebyl žluklý. Olej od kupce na rohu je mnohem kvalitnější než olej od kupce odnaproti. Je dokonce lepší než olej od kupce dole pod kopcem. Neříkám, že by jejich olej byl špatný.

(Pan Smith čte dále, pomlaskává.)

Ale olej od kupce na rohu je vždycky nejlepší.

(Pan Smith čte dále, mlaská.)

Máry uvařila tentokrát brambory znamenitě. Posledně je nedovařila. Mám je ráda jen když jsou dobře uvařené.

(Pan Smith čte dále, mlaská.)

Ryba byla čerstvá. Však jsem si na ní pochutnala. Dala jsem si dvakrát. Ne, třikrát. To mi dělá výborně na stolicí. Ty sis také dal třikrát. Ale potřetí sis nabral méně než prvně a podruhé, kdežto já jsem si nandala mnohem více. Navečeřela jsem se dnes večer lépe než ty. Jak to přijde? Obyčejně jíš více ty. Chuť ti přece neschází.

(Pan Smith mlaská.)

Ale polévka byla trochu příliš slaná. Měla rozhodně o nějaké to zrnko soli víc než máš ty rád. Jo, jo, jo... Bylo v ní také příliš mnoho póru a ne dost cibule. Lituji, že jsem Máry neporadila, aby přidala špetku majoránky. Příště na to budu pamatovat.

(Pan Smith čte dále a mlaská.)

Náš chlapeček by se byl rád napil trochu piva. Ten si bude jednou dávat do trumpety. V tom je po tobě. Všiml sis u stolu jak měl zálsuk na láhev? Ale nalila jsem mu do sklenice vodu z karafy. Měl žízeň a vypil ji. Helena je po mně. Je to dobrá hospodyňka, šetrná a hraje na klavír. Nikdy nechce pít anglické pivo. Jako naše maličká, která pije jen mléko a jí jen ovesnou kaši. Bodejť ne, jsou jí taky teprve dva roky. Jmenuje se Peggy. Kdoulová a fazolová paštika byla úžasná. Byla by sedla takhle malá sklenička australského burgundského k zákusku, ale nedala jsem na stůl víno, protože nechci dětem dávat špatný příklad požívačnosti. Musí se naučit od života střídmosti a míře.

(Pan Smith čte dále, mlaská.)

Paní Parkerová zná rumunského kupce, jmenuje se Popesco Rosenfeld. Právě přijel z Cařihradu. Je to velký specialista na jogurty. Má diplom ze školy na výrobu jogurtů v Adrianopoli. Zítřka k němu zajdu koupit velký hrnec pravého domácího rumunského jogurtu. Jeden takové věci tady na předměstí Londýna jen tak nedostane.

(Pan Smith čte dále, mlaská.)

Jogurt je znamenitý na žaludek, ledviny, apendicitu a apoteózu. To mi řekl doktor Mackenzie-King, ten co léčí děti našich sousedů Johnových. Je to dobrý lékař. Jeden se mu může svěřit. Nikdy nepředepíše lék, který nevyzkoušel sám na sobě. Než poslal Parkera na operaci, nechal se nejdříve sám operovat na játra, ačkoliv nebyl ani trochu nemocen.

PAN SMITH: Ale jak to, že se doktor z toho vylízal, kdežto Parker na to umřel?

PANÍ SMITHOVÁ: Protože operace se zdařila u doktora a nezdařila se na Parkerovi.

PAN SMITH: Pak není Mackenzie dobrý doktor. Operace se měla zdařit u obou, nebo měli oba podlehnout.

PANÍ SMITHOVÁ: Proč?

PAN SMITH: Svědomitý lékař musí zemřít se svým pacientem, když se nemohou oba uzdravit. Kapitán lodi se potopí se svou lodí, nepřezijí ji.

PANÍ SMITHOVÁ: Jeden nemůže srovnávat nemocného s lodí.

PAN SMITH: Proč ne? Loď má také své nemoci; ostatně ten tvůj doktor má vazbu jako křížník, a právě proto měl zahynout zároveň s pacientem jako lékař se svou lodí.

PANÍ SMITHOVÁ: Ach! To mě nenapadlo... Snad je to pravda... Ale jaký z toho potom děláš závěr?

PAN SMITH: Že jsou všichni doktoři šarlatáni. A všichni pacienti taky. Jedině loďstvo je v Anglii počestné.

PANÍ SMITHOVÁ: Ale ne námořníci.

PAN SMITH: Přirozeně.

(Odmilka.)

(Stále ještě čte noviny.) Jedné věci nerozumím. Proč v novinách v rubrice narození a úmrtí vždycky uvádějí věk zemřelých, ale nikdy věk novorozenat. To je nelogické.

PANÍ SMITHOVÁ: To mě nikdy nenapadlo.

(Další chvíle mlčení. Hodiny bijí sedmkrát. Ticho. Hodiny bijí třikrát. Ticho. Hodiny nebijí.)

PAN SMITH *(stále pohroužen do svých novin)*: Tak, tady stojí, že Bobby Watson má po smrti.

PANÍ SMITHOVÁ: Ach, Bože, chudinka! Kdy se to stalo?

PAN SMITH: Proč děláš, jako by ses divila? Víš velmi dobře, že jsou tomu už dva roky. Jistě si pamatuješ, že jsme byli na pohřbu před půldruhým rokem.

PANÍ SMITHOVÁ: Ano, ovšem, vzpomínám si. Vzpomněla jsem si na to hned, ale nechápala jsem, proč ty sám jsi byl tak překvapen, když jsi to uviděl v novinách.

PAN SMITH: To nebylo v novinách. Už jsou tomu tři roky, co psali o tom úmrtí. To mi tak přišlo na mysl asociací myšlenek.

PANÍ SMITHOVÁ: Škoda! Když uvážíš tu zachovalost.

PAN SMITH: Byla to nejkrásnější mrtvola v celé Velké Británii. Nevypadala na svůj věk. Bobby, Bobby! Čtyři roky po smrti a stále byla teplá. Byla to opravdová živoucí mrtvola. A to stále veselí.

PANÍ SMITHOVÁ: Nebožka Bobby!

PAN SMITH: Chceš snad říci nebožtík Bobby.

PANÍ SMITHOVÁ: Ne, myslím jeho ženu. Jmenovala se Bobby jako on, Bobby Watson. Protože měli stejné jméno, nemohl je člověk oslovením nikdy rozlišit, když je viděl pohromadě. Až po jeho smrti člověk doopravdy věděl, který byl který. Ale ještě dnes jsou lidé, kteří si ji pletou s nebožtíkem a posílají soustrastné projevy jemu. Znáš ji?

PAN SMITH: Viděl jsem ji jen jednou, náhodou, na Bobbyho pohřbu.

PANÍ SMITHOVÁ: Já ji neviděla nikdy. Je hezká?

PAN SMITH: Má pravidelné rysy, ale přece se nedá říci, že je hezká. Je příliš velká a silná. Její rysy nejsou pravidelné, ale přece se dá říci, že je velmi hezká. Je trochu příliš malá a hubená. Je učitelkou zpěvu.

(Hodiny bijí pětkrát. Dlouhé ticho.)

PANÍ SMITHOVÁ: A kdy se ti dva chtějí vzít?

PAN SMITH: Nejpozději na jaře příštího roku.

PANÍ SMITHOVÁ: Budeme jim asi muset jít na svatbu.

PAN SMITH: Musíme jim dát svatební dar. Rád bych věděl co?

PANÍ SMITHOVÁ: Proč bychom jim nedali jeden z těch sedmi stříbrných podnosů, které jsme dostali k svatbě a které vůbec nikdy neužíváme? – Je to pro ni smutné, že ovdověla tak mladá.

PAN SMITH: Ještě štěstí, že neměli děti.

PANÍ SMITHOVÁ: To byla jediná věc, která jim chyběla! Děti! Ubohá žena, co by si s nimi počala!

PAN SMITH: Je ještě mladá. Může se snadno znovu vdát. Smutek jí tak sluší.

PANÍ SMITHOVÁ: Ale kdo se postará o děti? Víš dobře, že mají chlapce a děvče. Jakkak se jmenují?

PAN SMITH: Bobby a Bobby, jako jejich rodiče. Strýc Bobbyho Watsona, starý Bobby Watson, je bohatý a má rád chlapce. Mohl by se docela dobře ujmout Bobbyho výchovy.

PANÍ SMITHOVÁ: To by bylo docela přirozené. A teta Bobby Watsonové, stará Bobby Watsonová, by se mohla taky docela dobře ujmout vychování Bobby Watsonové, dcery Bobby Watsonové. A tak by se Bobby, matka Bobbyho Watsona, mohla znovu vdát. Má někoho vyhlídnutého?

PAN SMITH: Ano, jednoho bratrance Bobbyho Watsona.

PANÍ SMITHOVÁ: Koho? Bobbyho Watsona?

PAN SMITH: O kterém Bobbym Watsonovi mluvíš?

PANÍ SMITHOVÁ: O Bobbym Watsonovi, synu starého Bobby Watsona, druhém strýci zesnulého Bobbyho Watsona.

PAN SMITH: Ne, to není ten, to je jiný. To je Bobby Watson, syn staré Bobby Watsonové, tety zesnulého Bobbyho Watsona.

PANÍ SMITHOVÁ: To myslíš Bobbyho Watsona, toho obchodního cestujícího?

PAN SMITH: Všichni Bobby Watsonové jsou obchodní cestující.

PANÍ SMITHOVÁ: Jaké těžké zaměstnání! Ale vynáší to.

PAN SMITH: Ano, když není konkurence.

PANÍ SMITHOVÁ: A kdy není konkurence?

PAN SMITH: V úterý, ve čtvrtek a v úterý.

PANÍ SMITHOVÁ: Ach! Tři dny v týdnu? A co dělá Bobby Watson v těch dnech?

PAN SMITH: Odpočívá, spí.

PANÍ SMITHOVÁ: Ale proč nepracuje v těch třech dnech, když není konkurence?

PAN SMITH: Nemohu všechno vědět. Nemohu odpovídat na všechny tvé idiotské otázky!

PANÍ SMITHOVÁ (*urazeně*): Říkáš to, abych mě pokořil?

PAN SMITH (*s úsměvem*): Víš velmi dobře, že nikoliv.

PANÍ SMITHOVÁ: Muži jsou všichni stejní. Sedíte celý den na místě, cigaretu v ústech, nebo si pudrujete obličej a barvíte rty padesátkrát za den, pokud ovšem právě nepijete jako duha!

PAN SMITH: A co bys řekla, kdybys viděla muže, co si počínají jako ženy, kouří celý den, pudrují se, barví si rty, popíjejí whisky?

PANÍ SMITHOVÁ: Na to mě neužije. Ale říkáš-li to, abys mě pozlobil, pak... nemám ráda tento druh žertů, ty to dobře víš. (*Hodí ponožky velmi daleko a vycení zuby. Vstane.*)

PAN SMITH (*také vstává, jede ke své ženě a říká něžně*): Och, mé milé pečené kuřátko, proč soptíš? Víš dobře, že to říkám žertem! (*Vezme ji kolem pasu a políbí ji.*) Jaký jsme my to směšný pár starých milenců! Pojd', zhasnem světlo a půjdem hajat!

VÝSTUP II

Titíž a Máry

MÁRY (*vstupující*): Já jsem služka. Užila jsem si moc příjemné odpoledne. Byla jsem s jedním pánem v biografu a viděla jsem film, kde hrálo několik žen. Po biografu jsme se šli napít brandy a mléka a pak jsme četli noviny.

PANÍ SMITHOVÁ: Doufám, že jste si užila příjemné odpoledne, že jste šla do biografu s mužským a že jste si dali brandy a mléko.

PAN SMITH: A noviny!

MÁRY: Pán a paní Martinovi, vaši hosté, jsou za dveřmi. Čekali na mě. Netroufali si sami vstoupit. Měli s vámi dnes večeřet.

PANÍ SMITHOVÁ: Ach, ano. Čekali jsme je. A měli jsme hlad. Když tak dlouho nešli, najedli jsme se bez nich. Nejedli jsme celý den. Neměla jste odcházet!

MÁRY: Vy jste mi sama dovolila!

PANÍ SMITHOVÁ: Ale výslovně jsme to neujednali.

MÁRY (*vypukne ve smích; pak pláče; usmívá se*): Koupila jsem si nočník.

PANÍ SMITHOVÁ: Má drahá Máry, prosím vás, otevřete a uveďte pana a paní Martinovi. Půjdeme se rychle převléknout.

(Pan a paní Smithovi vyjdou vpravo, Máry otevře dveře vlevo, jimiž vstoupí pan a paní Martinovi.)

VÝSTUP III

Máry, manželé Martinovi

MÁRY: Proč jdete tak pozdě! Zdvořilí nejste! Má se chodit včas. Rozumíte? No ale posad'te se tamhle a čekejte teď zase vy. (*Odejde.*)

VÝSTUP IV

Titíž bez Máry

Pan a paní Martinovi si sednou proti sobě a nemluví. Usmívají se nesměle.

Následující dialog musí být odříkáván protahovaným, monotónním, trochu zpěvavým hlasem, bez nuancí.

PAN MARTIN: Promiňte paní, ale zdá se mi, jestli se nemýlím, že jsem se s vámi už někde potkal.

PANÍ MARTINOVÁ: Mně se, pane, také zdá, že jsem se s vámi už někde potkala.

PAN MARTIN: Nezahlédl jsem vás náhodou už někde? Snad v Manchesteru?

PANÍ MARTINOVÁ: To je docela dobře možné. Pocházím z města Manchesteru. Ale nevzpomínám si dobře, pane. Nemohu říci, zda jsem vás tam zahlédla, nebo ne!

PAN MARTIN: Můj Bože, jak je to zvláštní! Já také pocházím z města Manchesteru, paní!

PANÍ MARTINOVÁ: Jak je to zvláštní!

PAN MARTIN: Jak je to zvláštní! Jenže já, paní, jsem opustil město Manchester asi před pěti týdny.

PANÍ MARTINOVÁ: Jak je to zvláštní! Jaká neuvěřitelná shoda! Já pane, jsem také opustila město Manchester asi před pěti týdny.

PAN MARTIN: Odjel jsem vlakem v 8.30 ráno, který přijíždí do Londýna ve tři čtvrtě na pět, paní.

PANÍ MARTINOVÁ: Jak je to zvláštní! Jak je to podivné! A jaká shoda! I já jsem jela stejným vlakem, pane!

PAN MARTIN: Můj bože, jak je to zvláštní! Ale pak je možné, že jsem vás viděl ve vlaku, paní?

PANÍ MARTINOVÁ: To je skutečně možné; to není vyloučeno. Je to pravděpodobné a koneckonců, proč ne! – Ale já se na to vůbec nepamatuji, pane!

PAN MARTIN: Jel jsem druhou třídou, paní. V Anglii není druhá třída, ale já přesto jezdím druhou třídou.

PANÍ MARTINOVÁ: Jak je to podivné! Jak je to zvláštní! A jaká shoda! Já jsem, pane, také jela druhou třídou.

PAN MARTIN: Jak je to zvláštní. Snad jsme se, drahá paní, potkali v druhé třídě!

PANÍ MARTINOVÁ: To je docela možné a není to naprosto vyloučeno. Ale já si dobře nevzpomínám, drahý pane!

PAN MARTIN: Mé místo bylo ve voze č. 8, šesté oddělení, paní.

PANÍ MARTINOVÁ: Jak je to zvláštní! Mé místo bylo také ve voze č. 8, v šestém oddělení, drahý pane.

PAN MARTIN: Jak je to zvláštní a jaká podivná shoda! Možná že jsme se potkali v oddělení č. 6, drahá paní!

PANÍ MARTINOVÁ: To je ale opravdu možné! Ale já si na to nevzpomínám, drahý pane!

PAN MARTIN: Abych řekl pravdu, drahá paní, já si na to také nevzpomínám, ale je možné, že jsme se tam zahlédli, a když na to tak myslím, připadá mi to skutečně velmi pravděpodobné.

PANÍ MARTINOVÁ: Ach! Máte pravdu, jistě máte pravdu, pane!

PAN MARTIN: Jak je to zvláštní!... Já měl číslo tři, u okna, drahá paní.

PANÍ MARTINOVÁ: Ach, můj bože, jak je to zvláštní a jak je to podivné! Já jsem měla místo číslo šest, u okna, proti vám, drahý pane.

PAN MARTIN: Ach, můj bože, jak je to zvláštní a jaká shoda!.. To jsme tedy seděli proti sobě, drahá paní! Tak tam jsme se museli vidět!

PANÍ MARTINOVÁ: Jak je to zvláštní! Je to možné, ale já si na to nevzpomínám, pane.

PAN MARTIN: Abych řekl pravdu, drahá paní, ani já si na to nevzpomínám. Nicméně je velmi dobře možné, že jsme se při té příležitosti viděli.

PANÍ MARTINOVÁ: To je pravda, ale já si tím nejsem nijak jista, pane.

PAN MARTIN: Drahá paní, nejste vy ta dáma, která mě požádala, abych dal její příruční kuffík do sítě na zavazadla, a která mi potom poděkovala a dovolila mi kouřit?

PANÍ MARTINOVÁ: Ale ano, to jsem musela být já, pane! Jak je to zvláštní, jak je to zvláštní a jaká shoda!

PAN MARTIN: Jak je to zvláštní, jak je to podivné, jaká shoda! Ale pak, pak jsme se snad seznámili právě v tom okamžiku, paní?

PANÍ MARTINOVÁ: Jak je to zvláštní a jaká shoda! To je opravdu možné, drahý pane. Nicméně nezdá se mi, že bych se na to pamatovala.

PAN MARTIN: Já také ne, paní.
(*Okamžik ticha. Hodiny bijí dvakrát, potom jednou.*)
Od té doby, co jsem v Londýně, bydlím v Bromfieldově ulici, drahá paní.

PANÍ MARTINOVÁ: Jak je to zvláštní, jak je to podivné, já také od té doby, co jsem v Londýně, bydlím v Bromfieldově ulici, drahý pane.

PAN MARTIN: Jak je to zvláštní, ale potom, ale potom jsme se snad potkali v Bromfieldově ulici, drahá paní.

PANÍ MARTINOVÁ: Jak je to zvláštní, jak je to podivné! To je opravdu docela dobře možné! Ale já si na to nevzpomínám, drahý pane.

PAN MARTIN: Bydlím v čísle devatenáct, drahá paní.

PANÍ MARTINOVÁ: Jak je to zvláštní. Já také bydlím v čísle devatenáct, drahý pane!

PAN MARTIN: Ale pak, ale pak, ale pak, ale pak, ale pak jsme se snad viděli v tom domě, drahá paní?

PANÍ MARTINOVÁ: To je opravdu možné, ale já si na to nevzpomínám, drahý pane!

PAN MARTIN: Můj byt je v pátém poschodí, má číslo 8, drahá paní.

PANÍ MARTINOVÁ: Jak je to zvláštní, můj Bože, jak je to podivné! A jaká shoda! Já také bydlím v pátém poschodí, v bytě číslo 8, drahý pane!

PAN MARTIN (*zamyšleně*): Jak je to zvláštní, jak je to zvláštní, jak je to zvláštní a jaká shoda! Víte, v ložnici mám postel. Má postel je pokryta zelenou přikrývkou. Ten pokoj s postelí a zelenou přikrývkou je na konci chodby mezi záchody a knihovnou, drahá paní!

PANÍ MARTINOVÁ: Jaká shoda, ach můj Bože, jaká shoda! Má ložnice má také postel se zelenou přikrývkou a je na konci chodby, mezi záchody, drahý pane, a knihovnou!

PAN MARTIN: Jak je to zvláštní, podivné, úžasné! Ale pak, paní, žijeme ve stejném pokoji a spíme ve stejné posteli, drahá paní. Snad tam jsme se tedy potkali!

PANÍ MARTINOVÁ: Jak je to zvláštní a jaká shoda! Je opravdu možné, že jsme se potkali tam a snad docela této noci. Ale já si na to nevzpomínám, drahý pane!

PAN MARTIN: Mám děvčátko, dcerušku, bydlí se mnou, drahá paní. Jsou jí dva roky, je světloušá, má jedno oko bílé a jedno červené, je hezoučká a jmenuje se Alice, drahá paní.

PANÍ MARTINOVÁ: Jaká shoda! Já mám také děvčátko. Jsou jí dva roky, má jedno oko bílé a jedno červené oko, je hezoučká a jmenuje se také Alice, drahý pane!

PAN MARTIN (*týmž protahovaným, jednotvárným hlasem*): Jak je to zvláštní a jaká shoda! A jak podivné! Snad je to ta samá, paní!

PANÍ MARTINOVÁ: Jak je to zvláštní! Je to opravdu možné, drahý pane!

(Dosti dlouhá chvíle ticha. Hodiny bijí devětadvacetkrát. Pan Martin po dlouhém zadumání zvolna vstává a beze spěchu se blíží k paní Martinové, která překvapena slavnostním vzezřením pana Martina také zvolna vstala.)

PAN MARTIN (*týmž neobvykle jednotvárným hlasem, poněkud zpěvavě*): Pak, drahá paní, myslím, že nemůže být pochyb, že jsme se už viděli a vy jste má vlastní žena... Alžběto, opět jsem tě našel!

(Paní Martinová se beze spěchu přiblíží k panu Martinovi. Obejmou se neúčastně. Hodiny udeří jednou, velmi hlasitě. Úder hodin musí být tak silný, až se diváci leknou. Manželé Martinovi jej neslyší.)

PANÍ MARTINOVÁ: Donalde, to jsi ty, drahoušku!

(Sednou si spolu do jedné lenošky a usnou v těsném objetí. Hodiny bijí ještě několikrát. Máry po špičkách, prsty na rtech, vstoupí potichu na scénu a obrátí se k obecnstvu.)

VÝSTUP V

Titíž a Máry

MÁRY: Alžběta a Donald jsou teď příliš šťastni, než aby mě mohli slyšet. Mohu vám proto prozradit tajemství. Alžběta není Alžběta a Donald není Donald. Dokážu vám to: dítě, o němž mluví Donald, není Alžbětina dcera, ty děti nejsou jedna a táž osoba. Donaldova dceruška má jedno oko bílé a druhé červené, docela jako dceruška Alžbětina. Ale zatímco Donaldovo dítě má bílé pravé oko a červené levé oko, Alžbětino dítě má červené pravé oko a bílé levé oko! Tak se celý systém Donaldových vývodů zhroutil, když narazil na tuhle poslední překážku, která ničí celou jeho teorii. Přes neobyčejné shody, které se zdály být nezvratnými důkazy, Donald a Alžběta, protože nejsou rodiči téhož dítěte, nejsou Donaldem a Alžbětou. On si zbytečně namlouvá, že je Donaldem, ona si zbytečně namlouvá, že je Alžbětou. On si zbytečně namlouvá, že ona je Alžběta. Ona si zbytečně namlouvá, že on je Donald: trpce se klamou. Ale kdo je skutečný Donald? Kdo je skutečná Alžběta? Kdo vůbec má zájem na tom, aby trval tenhle zmatek? Já nevím. Nepokoušejme se to zvědět. Nechme věci tak, jak jsou. *(Jde několik kroků ke dveřím, pak se vrátí a říká k obecnstvu.)* Mé pravé jméno je Sherlock Holmes. *(Odejde.)*

VÝSTUP VI

Titíž bez Máry

Hodiny bijí na celé kolo. Po delší chvíli se pan a paní Martinovi odloučí a posadí se na místa, na nichž seděli ze začátku.

PAN MARTIN: Miláčku, zapomeňme na všechno, co se mezi námi nestalo a snažme se teď, když jsme se opět našli, abychom se zas neztratili a žijme jako dříve.

PANÍ MARTINOVÁ: Ano, miláčku.

VÝSTUP VII

Titíž a Smithovi

Pan a paní Smithovi vstoupí zprava, jejich oblečení se nezměnilo.

PANÍ SMITHOVÁ: Dobrý večer, drazí přátelé! Omluvte nás, že jsme vás nechali tak dlouho čekat. Řekli jsme si, že vás musíme uvítat jak se patří, a jakmile jsme se dověděli, že nás chcete bez ohlášení poctit svou návštěvou, spěchali jsme, abychom se hodili do gala.

PAN SMITH (*zuřivě*): Celý den jsme nic nejedli. Čekáme na vás už čtyři hodiny. Proč jste přišli tak pozdě?

(Pan a paní Smithovi se posadí proti svým hostům. Údery hodin zdůrazňují jejich repliky, podle potřeby silněji nebo slaběji. Martinovi, zejména paní Martinová, vypadají rozpačitě a nespěle. Proto se konverzace rozbíhá nesnadno a slova jsou z počátku pronášena s námahou. Dlouhé trapné mlčení na počátku, pak následují další odmlky a rozpaky.)

PAN SMITH: Hm.

(Ticho.)

PANÍ SMITHOVÁ: Hm, hm.

(Ticho.)

PANÍ MARTINOVÁ: Hm, hm, hm.

(Ticho.)

PAN MARTIN: Hm, hm, hm, hm.

(Ticho.)

PANÍ MARTINOVÁ: Ó, rozhodně.

(Ticho.)

PAN MARTIN: Jsme všichni nachlazení.

(Ticho.)

PAN SMITH: Avšak není chladno.

(Ticho.)

PANÍ SMITHOVÁ: Není průvan.

(Ticho.)

PAN MARTIN: Oh, nikoliv, na štěstí.

(Ticho.)

PAN SMITH: Ach, jo, jo, jo, jo.

(Ticho.)

PAN MARTIN: Trápí vás něco?

(Ticho.)

PANÍ SMITHOVÁ: Ne, ale je hned podělaný.

(Ticho.)

PANÍ MARTINOVÁ: Ale, pane, ve vašem věku, to byste už neměl.

(Ticho.)

PAN SMITH: Srdce nezná věku.

(Ticho.)

PAN MARTIN: To je pravda.

(Ticho.)

PANÍ SMITHOVÁ: Říká se to.

(Ticho.)

PANÍ MARTINOVÁ: Také se říká opak.

(Ticho.)

PAN SMITH: Pravda je někde uprostřed.

(Ticho.)

PAN MARTIN: To je správné.

(Ticho.)

PANÍ SMITHOVÁ (*k Martinovým*): Vy, když tolik cestujete, nám jistě povíte mnoho zajímavých věcí.

PAN MARTIN (*ke své ženě*): Drahoušku, pověz nám, co jsi dnes viděla.

PANÍ MARTINOVÁ: Ale to nestojí za námahu, nikdo by mi nevěřil.

PAN SMITH: Ale vůbec nechceme pochybovat o vaší upřímnosti.
PANÍ SMITHOVÁ: Urazila byste nás, kdybyste si to myslela.
PAN MARTIN (*ke své ženě*): Urazila bys je, drahoušku, kdyby sis to myslela...
PANÍ MARTINOVÁ (*blahosklonně*): Nuže dobrá, dnes jsem byla svědkem neobyčejné věci.
Neuvěřitelné.
PAN MARTIN: Honem povídej, drahoušku!
PAN SMITH: Ach, to se pobavíme.
PANÍ SMITHOVÁ: Konečně.
PANÍ MARTINOVÁ: Nuže, dnes, když jsem šla na trh koupit zeleninu, která je pořád dražší...
PANÍ SMITHOVÁ: Kam až to dospěje!
PAN SMITH: Nesmíš přerušovat, miláčku, jsi nevychovaná!
PANÍ MARTINOVÁ: Na ulici u kavárny jsem viděla muže, slušně oblečeného, asi padesátníka, ani ne, který...
PAN SMITH: Který co?
PANÍ SMITHOVÁ: Který co?
PAN SMITH (*ke své ženě*): Nepřerušuj, drahoušku, jsi protivná.
PANÍ SMITHOVÁ: Drahoušku, tys přerušil první, moulo!
PAN MARTIN: Pst! (*Ke své ženě.*) Co dělal ten muž?
PANÍ MARTINOVÁ: Nu, dobrá, vy asi řeknete, že si to vymýšlím – klečel na jednom koleně a byl skloněn.
PAN MARTIN, PAN SMITH, PANÍ SMITHOVÁ: Och!
PANÍ MARTINOVÁ: Ano, skloněn.
PAN SMITH: Není možná.
PANÍ MARTINOVÁ: Ano, skloněn. Přiblížila jsem se k němu, abych viděla, co dělá...
PAN SMITH: Nu a?
PANÍ MARTINOVÁ: Zavazoval si rozvázané tkaničky u bot.
PAN SMITH, PAN MARTIN, PANÍ SMITHOVÁ: Fantastické!
PAN SMITH: Kdybyste to nebyla vy, nevěřil bych tomu.
PAN MARTIN: Proč ne? Člověk vidí, když tak chodí, ještě zvláštnější věci. Tak dnes jsem sám viděl v podzemní dráze sedět muže, který klidně četl noviny.
PANÍ SMITHOVÁ: Jaký výstředník!
PAN SMITH: Byl to možná týž člověk.
(*Domovní zvonek zvoní.*)
PAN SMITH: Slyšíte, někdo zvoní.
PANÍ SMITHOVÁ: Někdo tam musí být. Jdu se podívat. (*Jde se podívat. Otevře a vrátí se.*) Nikdo.
(*Opět si sedne.*)
PAN MARTIN: Povím vám jiný případ...
(*Nové zvonění.*)
PAN SMITH: Slyšíte, někdo zvoní.
PANÍ SMITHOVÁ: Někdo tam musí být. Jdu se podívat. (*Jde se podívat, otevře a vrátí se.*) Nikdo.
(*Vrátí se na své místo.*)
PAN MARTIN (*který zapomněl, kde přestal*): Uch!...
PANÍ MARTINOVÁ: Říkal jsi, že nám povíš jiný případ.
PAN MARTIN: Ach, ano...
(*Nové zvonění.*)
PAN SMITH: Slyšíte, někdo zvoní.
PANÍ SMITHOVÁ: Už nepůjdu otevřít.
PAN SMITH: Ano, ale někdo tam musí být!
PANÍ SMITHOVÁ: Poprvé to nebyl nikdo. Podruhé také ne. Proč myslíš, že teď tam někdo bude?
PAN SMITH: Protože někdo zvonil!
PANÍ MARTINOVÁ: To není důvod.

PAN MARTIN: Jak to? Když slyším zvonek, znamená to, že někdo je u dveří a zvoní, aby se mu otevřelo.

PANÍ MARTINOVÁ: Ne vždycky. Právě jste to viděli!

PAN MARTIN: Většinou ano.

PAN SMITH: Když já k někomu jdu, tak zvoním, aby mě vpustili. Myslím, že tak činí každý a že vždycky, když zvoní zvonek, tak tam někdo je.

PANÍ SMITHOVÁ: Teoreticky je to správné. Ale ve skutečnosti se věci dějí jinak. Právě jsi to viděl.

PANÍ MARTINOVÁ: Vaše paní má pravdu.

PAN MARTIN: Ach! Vy ženy vždycky držíte spolu!

PANÍ SMITHOVÁ: Dobrá, půjdu se podívat. Abys neřekl, že jsem tvrdohlavá ale uvidíš, že tam nikdo není! (*Jde se podívat, otevře dveře a zavře je.*) Vidíš, nikdo to není. (*Vrátí se na své místo.*) Ach, ti muži, vždycky chtějí mít pravdu a vždycky se mýlí! (*Zvonek zazní opět.*)

PAN SMITH: Slyšíte, někdo zvoní. Někdo tam musí být.

PANÍ SMITHOVÁ (*v záchvatu vzteku*): Už mě neposílej znovu otvírat. Viděl jsi, že je to zbytečné. Zkušenost nás poučila, že když zvonek zvoní, nikdy tam nikdo není.

PANÍ MARTINOVÁ: Nikdy.

PAN MARTIN: To není jisté.

PAN SMITH: To je docela falešné. Většinou, když zvoní zvonek, tak tam někdo je.

PANÍ SMITHOVÁ: Nechce připustit, že se mýlí.

PANÍ MARTINOVÁ: Můj manžel je také velmi tvrdohlavý.

PAN SMITH: Někdo tam je.

PAN MARTIN: To není vyloučeno.

PANÍ SMITHOVÁ (*ke svému muži*): Ne.

PAN SMITH: Ano.

PANÍ SMITHOVÁ: Říkám ti, že ne. V každém případě už mě nebudeš obtěžovat pro nic za nic. Když se chceš podívat, jdi si tam sám!

PAN SMITH: Půjdu.
(*Paní Smithová pokrčí rameny. Paní Martinová potřese hlavou.*)
(*Jde otevřít.*) Ach! Vítám vás. (*Změří si pohledem paní Smithovou a manžele Martinovy, kteří jsou úplně překvapeni.*) Je to velitel požárníků!

VÝSTUP VIII

Titíž a velitel požárníků

POŽÁRNÍK (*je v uniformě a má samozřejmě na hlavě ohromnou lesklou přilbu*): Dobrý den, dámy a pánové.
(*Všichni jsou poněkud udiveni. Paní Smithová rozčilená odvrátí hlavu a neodpoví na jeho pozdrav.*)
Dobrý den, paní Smithová, zdá se, že se zlobíte.

PANÍ SMITHOVÁ: Ó!

PAN SMITH: Totíž, jak vidíte... má žena je poněkud pokořená, že neměla pravdu.

PAN MARTIN: Byl tu, pane veliteli požárníků, spor mezi paní Smithovou a panem Smithem.

PANÍ SMITHOVÁ (*k panu Martinovi*): To se vás netýká. (*K panu Smithovi.*) Prosím tě, abys nezatahoval cizí lidi do našich rodinných hádek.

PAN SMITH: Ó, drahoušku, to není tak vážné. Velitel je starý domácí přítel. Jeho matka se mi dvořila a znal jsem jeho otce. Požádal mě, abych mu dal za ženu svou dceru, až budu nějakou mít. Nedočkal se a zemřel.

PAN MARTIN: To není ani jeho ani vaše chyba.

POŽÁRNÍK: A o co vlastně jde?
PANÍ SMITHOVÁ: Můj manžel tvrdil...
PAN SMITH: Ne, to ty jsi tvrdila.
PAN MARTIN: Ano, ano.
PANÍ MARTINOVÁ: Ne, on.
POŽÁRNÍK: Nerozčilujte se. Vypravujte mi to, paní Smithová.
PANÍ SMITHOVÁ: Nu, dobrá. Je mi velmi trapné mluvit s vámi otevřeně, ale požárník je také zpovědníkem.
POŽÁRNÍK: Nuže?
PANÍ SMITHOVÁ: Přeli jsme se, protože můj manžel říkal, že prý když zvoní zvonek, vždycky je někdo za dveřmi.
PAN MARTIN: To je pravděpodobné.
PANÍ SMITHOVÁ: A já jsem říkala, že vždycky, když se zvoní, tak tam nikdo není.
PANÍ MARTINOVÁ: Může se to zdát divné.
PANÍ SMITHOVÁ: Ale je to dokázáno, nikoli teoretickými důkazy, ale fakty.
PAN SMITH: To je omyl, protože požárník je tady. Zazvonil, já otevřel, a on tam byl.
PANÍ MARTINOVÁ: Kdy?
PAN MARTIN: Ale hned.
PANÍ SMITHOVÁ: Ano, ale teprve, když jsme slyšeli zvonek počtvrté, tak tam někdo byl. A čtvrtý případ neplatí.
PANÍ MARTINOVÁ: Tak jest. Vždycky platí je první tři případy.
PAN SMITH: Pane veliteli, dovolte, abych vám také já položil několik otázek.
POŽÁRNÍK: Sem s nimi.
PAN SMITH: Když jsem otevřel a uviděl vás, byl jste to opravdu vy, kdo zvonil?
POŽÁRNÍK: Ano, byl jsem to já.
PAN MARTIN: Byl jste u dveří? Zazvonil jste, abyste se dostal dovnitř?
POŽÁRNÍK: Nepopírám to.
PAN SMITH (*ke své ženě, vítězně*): Vidiš? Měl jsem pravdu. Když je slyšet zvonek, tak někdo zvoní. Nemůžeš tvrdit, že velitel požárníků není nikdo.
PANÍ SMITHOVÁ: Ovšem, že ne. Opakuji ti, že mluvím jen o prvních třech případech, protože čtvrtý případ neplatí.
PANÍ MARTINOVÁ: A když zvonil zvonek poprvé, byl jste to vy?
POŽÁRNÍK: Ne, to jsem nebyl já.
PANÍ MARTINOVÁ: Vidíte? Zvonek zvonil a nikdo tam nebyl.
PAN MARTIN: Snad to byl někdo jiný?
PAN SMITH: Byl jste u dveří dlouho?
POŽÁRNÍK: Tři čtvrtě hodiny.
PAN SMITH: A nikoho jste neviděl?
POŽÁRNÍK: Nikoho. Jsem si tím jist.
PANÍ MARTINOVÁ: A slyšel jste zvonit podruhé?
POŽÁRNÍK: Ano, to jsem také nebyl já. A stále tam nikdo nebyl.
PANÍ SMITHOVÁ: Sláva! Měla jsem pravdu!
PAN SMITH (*ke své ženě*): Ne tak rychle. (*K požárníkovi.*) A co jste dělal u dveří?
POŽÁRNÍK: Nic. Zdržoval jsem se tam. Myslel jsem na spoustu věcí.
PAN MARTIN (*požárníkovi*): Ale potřetí... to jste také nezvonil vy?
POŽÁRNÍK: Ano, to jsem byl já.
PAN SMITH: Ale když jsme otevřeli, neviděli jsme vás.
POŽÁRNÍK: No protože jsem se schoval... Byl to žert.
PANÍ SMITHOVÁ: Nesmějte se, pane veliteli. Je to příliš vážná věc.
PAN MARTIN: Zkrátka pořád nevíme, jestli tam někdo je, nebo ne, když zvonek zvoní!
PANÍ SMITHOVÁ: Nikdy nikdo.
PAN SMITH: Vždycky někdo.

POŽÁRNÍK: Smírím vás. Oba máte částečně pravdu. Když zvonek zvoní, tak tam někdy někdo je a jindy tam není nikdo.

PAN MARTIN: To se mi zdá logické.

PANÍ MARTINOVÁ: Já bych tomu věřila.

POŽÁRNÍK: Věci jsou ve skutečnosti prosté. (*K manželům Smithovým.*) Polibte se.

PANÍ SMITHOVÁ: Už jsme se líbali před chvílí.

PAN MARTIN: Budou se líbat zítra. Mají spoustu času.

PANÍ SMITHOVÁ: Pane veliteli, když jste nám to pomohl objasnit, udělejte si pohodlí, odložte si přilbu a posaďte se na chvílku.

POŽÁRNÍK: Omluvte mě, ale nemohu se dlouho zdržet. Rád si sundám přilbu, ale nesednu si, nemám čas. (*Sedne si, ale nesundá si přilbu.*) Přiznám se vám, že jsem přišel kvůli něčemu úplně jinému. Jsem tu služebně.

PANÍ SMITHOVÁ: Ale čím vám tedy můžeme sloužit, pane veliteli?

POŽÁRNÍK: Chci vás poprosit, abyste laskavě omluvili mou indiskrétnost. (*V hrozných rozpacích.*) ... Ehm (*Ukáže prstem na Martinovy.*) ... mohu... před nimi?...

PANÍ MARTINOVÁ: Jen se neostýchejte.

PAN MARTIN: Jsme staří přátelé. Oni nám řeknou všechno.

PAN SMITH: Mluvte.

POŽÁRNÍK: Nu, dobrá. – Hoří u vás?

PANÍ SMITHOVÁ: Proč se nás na to ptáte?

POŽÁRNÍK: Nu, protože – promiňte – mám rozkaz uhasit všechny ohně ve městě.

PANÍ MARTINOVÁ: Všechny?

POŽÁRNÍK: Ano, všechny.

PANÍ SMITHOVÁ (*ve zmatku*): Já nevím... Myslím, že ne. Chcete, abych se šla podívat?

PAN SMITH (*čichaje*): Nic takového tu nebude. Není cítit spáleninu.

POŽÁRNÍK (*zarmoucen*): Vůbec nic? Neměli byste ani malý ohýnek v krbu, něco hořícího na půdě nebo ve sklepě? Alespoň nějaký malinký sotva začínající ohýnek?

PANÍ SMITHOVÁ: Víte, nechci vás zarmoutit, ale myslím, že tu pro vás teď nic není. Slibuji vám, že vás hned upozorním, jakmile k něčemu dojde.

POŽÁRNÍK: Nezapomeňte, prokážete mi tím službu.

PANÍ SMITHOVÁ: Berte to jako slib.

POŽÁRNÍK (*k manželům Martinovým*): A u vás také nehoří?

PANÍ MARTINOVÁ: Bohužel, ne.

PAN MARTIN (*k požárníkovi*): Teď je to všude dost špatné.

POŽÁRNÍK: Velmi špatné. Skoro nic není, pár maličností, jeden komín, jedna stodola. Nic vážnějšího. Nevynáší to. A když není výkon, výkonnostní prémie jsou hubené.

PAN SMITH: Nic se nedaří. Všude je to stejné. V obchodě, v zemědělství je letos jako s požáry, jde to špatně.

PAN MARTIN: Nesype a nehoří.

POŽÁRNÍK: Ani žádné zátopy.

PANÍ SMITHOVÁ: Ale je dost cukru.

PAN SMITH: Protože se dováží ze zahraničí.

PANÍ MARTINOVÁ: S požáry je to obtížnější. Příliš vysoká cla!

POŽÁRNÍK: Sem tam, ale také dost vzácně, se vyskytne jedna nebo dvě otravy plynem. Tak jedna mladá žena se otráвила minulý týden. Nechala unikat plyn.

PANÍ MARTINOVÁ: Zapomněla?

POŽÁRNÍK: Ne, ale myslela, že je to její hřeben.

PAN SMITH: Tyhle záměny jsou vždycky nebezpečné!

PANÍ SMITHOVÁ: Jestlipak jste se zastavil u sirkaře?

POŽÁRNÍK: Nemá to smysl. Je pojištěn proti ohni.

PAN MARTIN: Navštivte tedy mým jménem vikáře Wakefieldského.

POŽÁRNÍK: Nemám právo hasit ohně u duchovních. Biskup by se zlobil. Hasí si své ohně sami, nebo užívají k jejich hašení cudných panen.

PAN SMITH: Zkuste se podívat k Durandovým.

POŽÁRNÍK: To také nemohu. On není Angličan. Je jenom naturalizovaný. Naturalizované osoby mají právo vlastnit domy, ale nemají právo je dát hasit, když chytnou.

PANÍ SMITHOVÁ: A přece, když tam loni chytlo, uhasili to i tak!

POŽÁRNÍK: Uhasil si to sám. Tajně. Mě ovšem ani nenapadne ho udávat.

PAN SMITH: Mě také ne.

PANÍ SMITHOVÁ: Když nemáte tak naspěch, pane veliteli, zdržte se ještě chvílku. Bude nám potěšením.

POŽÁRNÍK: Chcete, abych vám vyprávěl anekdoty?

PANÍ SMITHOVÁ: Ale ovšem, vy jste rozkošný. (*Libá ho.*)

PAN SMITH, PANÍ MARTINOVÁ, PAN MARTIN: Ano, ano, anekdoty, výborně! (*Tleskají.*)

PAN SMITH: A co je ještě zajímavější, požárníkovy příběhy jsou všechny pravdivé a prožitě.

POŽÁRNÍK: Mluvím jen o věcech, které jsem sám zakusil. Skutečnost, nic než skutečnost. Nic knižního.

PAN MARTIN: To je správné, pravda ostatně není v knihách, ale v životě.

PANÍ SMITHOVÁ: Začněte!

PAN MARTIN: Začněte!

PANÍ MARTINOVÁ: Ticho! začíná.

POŽÁRNÍK (*pokašlává několikrát*): Promiňte, nedívejte se na mne tak! Uvádíte mě do rozpaků. Víte, že jsem nesmělý.

PANÍ SMITHOVÁ: Je rozkošný! (*Libá ho*)

POŽÁRNÍK: Přesto se pokusím začít. Ale slibte mi, že nebudete poslouchat.

PANÍ MARTINOVÁ: Ale když nebudeme poslouchat, tak vás neuslyšíme.

POŽÁRNÍK: Na to jsem nepomyslel!

PANÍ SMITHOVÁ: Co jsem vám říkala, je to úplné dítě.

PAN MARTIN, PAN SMITH: Ó, drahé robátko! (*Libají ho.*)

PANÍ MARTINOVÁ: Odvahu.

POŽÁRNÍK: Tak dobře. (*Pokašlává opět, pak začne hlasem rozechvělým dojetím.*) „Pes a vůl“, experimentální bajka. Jednou se jiný vůl zeptal jiného psa: „Proč nenasáváš chobotem?“ „Promiňte,“ odvětil pes, „já jsem totiž myslel, že jsem slon.“

PANÍ MARTINOVÁ: Jaké z toho plyne mravní naučení?

POŽÁRNÍK: To musíte najít sama.

PAN SMITH: Má pravdu.

PANÍ SMITHOVÁ (*zuřivě*): Povězte jinou.

POŽÁRNÍK: Mladé tele sežralo příliš mnoho rozemletého skla. V důsledku toho se muselo otelit. Přivedlo na svět krávu. Ale protože tele bylo samec, kráva mu nemohla říkat „mami.“ Také mu nemohla říkat „tati“, protože tele bylo příliš malé. Tak bylo tele nuceno se provdat za nějakou osobu a na radnici učinili všechna opatření, která nařizují módní zvyklosti.

PAN SMITH: Tenhle zvyk zachovávají v Caen.

PAN MARTIN: Jako s těmi drškami.

POŽÁRNÍK: Tak vy jste ji už znali?

PANÍ SMITHOVÁ: Byla ve všech novinách.

PANÍ MARTINOVÁ: To se událo tady nedaleko od nás.

POŽÁRNÍK: Povím vám jinou. „Kohout.“ Jednou jeden kohout chtěl dělat psa. Ale neměl štěstí, protože ho hned poznali.

PANÍ SMITHOVÁ: Naopak psa, který chtěl dělat kohouta, nikdo nikdy nepoznal.

PAN SMITH: Já vám také jednu povím. „Had a liška.“ Jednou se přiblížil had k lišce a řekl jí: „Zdá se mi, že vás znám.“ Liška odpověděla: „Mně taky.“ „Tak mi tedy dejte peníze,“ řekl had. „Liška nedává peníze,“ odvětilo mazané zvíře, a aby uniklo, skočilo do hluboké rokle, plné jahodeni a osladiče. Had tam na ni už čekal s mefistofelským smíchem. Liška vytasila nůž a zařvala: „Já tě

naučím žít!“ Pak se dala na útěk a ukázala mu záda. Ale neměla štěstí. Had byl hbitější. Dobře mířenou ranou pěstí udeřil lišku přímo do čela a ta se rozsypala na tisíc kousků a zvolala přitom: „Ne, ne, čtyřikrát ne! Nejsem tvoje dcera.“

PANÍ MARTINOVÁ: To je zajímavé.

PANÍ SMITHOVÁ: Není to špatné.

PAN MARTIN (*potřásaje Smithovi rukou*): Mé blahopřání.

POŽÁRNÍK (*žárlivě*): Není zvláštní. A už jsem ji slyšel.

PAN SMITH: Je to strašné.

PANÍ SMITHOVÁ: Ale nebylo to pravdivé.

PANÍ MARTINOVÁ: Naneštěstí ano.

PAN MARTIN (*k paní Smithové*): Řada je na vás, paní.

PANÍ SMITHOVÁ: Já znám jen jednu. Povím vám ji. Jmenuje se „Kytice“.

PAN SMITH: Má žena byla vždycky romantická.

PAN MARTIN: Pravá Angličanka.

PANÍ SMITHOVÁ: Tak tady je: Jednou přinesl jeden snoubenec své snoubence kytici a ona mu řekla: „Děkuji,“ ale než dořekla „Děkuji,“ vzal jí beze slova květinu, které jí dal, aby jí dal lekci, a řka: „Beru je zpět,“ řekl jí „Na shledanou,“ nesa si je zpět a bez odkladu odešel.

PAN MARTIN: Ó, rozkošné! (*Buď políbí nebo nepolíbí paní Smithovou*)

PANÍ MARTINOVÁ: Vy máte ženu, pane Smithe, na niž kde kdo žárlí.

PAN SMITH: To je pravda. Má žena je vtělená inteligence. Ona je dokonce inteligentnější než já. Rozhodně je mnohem ženštější. Aspoň to každý říká.

PANÍ SMITHOVÁ (*k veliteli požárníků*): Ještě nějakou, pane veliteli.

POŽÁRNÍK: Ó, ne, je příliš pozdě.

PAN MARTIN: Ale přesto nám ještě jednu povězte.

POŽÁRNÍK: Jsem příliš unaven.

PAN SMITH: Udělejte nám to potěšení.

PAN MARTIN: Prosím vás o to.

POŽÁRNÍK: Ne.

PANÍ MARTINOVÁ: Máte ledové srdce. Sedíme tu jak na žhavém uhlí.

PANÍ SMITHOVÁ (*buď padne se vzlykáním na kolena, nebo ne*): Snažně vás o to prosím.

POŽÁRNÍK: Budiž.

PAN SMITH (*do ucha paní Martinové*): On souhlasí! Bude nás tu dál oblbovat.

PANÍ MARTINOVÁ: Pšš!

PANÍ SMITHOVÁ: To je beznadějně. Byla jsem příliš zdvořilá.

POŽÁRNÍK: „Rýma.“ Můj švagr měl z otcovy strany bratrance, jehož strýc z matčiny strany měl tchána, jehož dědeček z otcovy strany se oženil podruhé s mladou domorodkou, jejíž bratr potkal na jedné ze svých cest dívku, do níž se zamiloval a s níž měl syna, který se oženil s neohroženou magistrou farmacie, a ta nebyla nikdo jiný než neteř nepatrného důstojníčka čtvrté třídy v britském loďstvu a jehož adoptivní otec měl tetu, která mluvila plyně španělsky a byla snad jednou z vnuček inženýra, který zemřel mlád, sám vnuk majitele vinic, které plodily prostřední víno, ale který měl synovce z druhého kolena, pecivála, rotmistra, jehož syn se oženil s velmi hezkou mladou rozvedenou ženou, jejíž první manžel byl syn upřímného vlastence, který vychoval v touze po bohatství jednu ze svých dcer, takže se mohla provdat za lokaje, který znal Rotschilda a jehož bratr, když několikrát změnil zaměstnání, se oženil a měl dceru, jejíž pradědeček, nedochůdce, nosil brýle, které dostal od jednoho svého bratrance, švagra jednoho Portugalce, nemanželského syna mlynáře, který na tom nebyl zrovna špatně a jehož soukojenec pojal za choť dceru obstarožního venkovského lékaře, jenž byl soukojencem syna jistého mlékaře, jenž zas byl levobočkem jiného venkovského lékaře, ženatého třikrát za sebou, jehož třetí žena...

PAN MARTIN: Znal jsem tu třetí ženu, nemýlím-li se. Pojídala kuřata a sedával při tom na sršním hnízdě.

POŽÁRNÍK: To není ona.

PANÍ SMITHOVÁ: Pšš!

POŽÁRNÍK: Jak jsem řekl... jehož třetí žena byla dcerou nejlepší porodní báby v kraji a která, záhy ovdovělá...

PAN SMITH: Jako moje žena.

POŽÁRNÍK: ... znovu se provdala za sklenáře plného života, který už měl s dcerou přednosty stanice dítě, které se dalo po dráze...

PANÍ SMITHOVÁ: Železniční?

PAN MARTIN: Životní, jak mu to předpověděly katry.

POŽÁRNÍK: A oženil se s prodavačkou zimního ovoce, jejíž otec měl bratra, starostu malého městečka, který se oženil s blond učitelkou, jejíž bratranec, rybář, užívající sítě...

PAN MARTIN: Proti moskytům?

POŽÁRNÍK: ... se oženil s jinou blond učitelkou, která se jmenovala taky Marie a jejíž bratr se oženil s jinou Marií, taky blond učitelkou...

PAN SMITH: Když je blond, no tak musí být taky Marie.

POŽÁRNÍK: ... a jejíž otec byl vychován v Kanadě jednou starou ženou, která byla neteří faráře, jehož babička občas v zimě, jako každý jiný, dostala rýmu.

PANÍ SMITHOVÁ: Zvláštní příběh. Takřka neuvěřitelný.

PAN MARTIN: Když člověk chytne rýmu, má si přiložit pijavice.

PAN SMITH: Je to zbytečná úzkostlivost, ale je to absolutně nutné.

PANÍ MARTINOVÁ: Promiňte, pane veliteli, ale já dost dobře nepochopila váš příběh. Ke konci, když to dospěje k farářově babičce, se to plete.

PAN SMITH: Člověk se vždycky poplete, když ho kněz dostane do práce.

PANÍ SMITHOVÁ: Ó, ano, veliteli, začněte znovu. Žádáme vás o to všichni.

POŽÁRNÍK: Ach já nevím, zda budu moci. Jsem na úřední pochůzce. Záleží na tom, kolik je hodin.

PANÍ SMITHOVÁ: My tady nemáme hodiny.

POŽÁRNÍK: Ale pendlovky?

PAN SMITH: Jdou špatně. Milují protiklady a ukazují vždycky právě o šest hodin méně, než je.

VÝSTUP IX

Titíž s Máry

MÁRY: Paní... Pane...

PANÍ SMITHOVÁ: Co chcete?

PAN SMITH: Co tu chcete?

MÁRY: Doufám milostpaní a milostpane, že mi prominete, a dámy a pánové také... Chtěla bych... chtěla bych... vám taky vyprávět anekdotu.

PANÍ MARTINOVÁ: Co to říká?

PAN MARTIN: Myslím, že služka našich přátel se zbláznila... Chce také vyprávět anekdotu.

POŽÁRNÍK: Kdo si myslí že je? Ó!

PANÍ SMITHOVÁ: Do čeho se to mícháte?

PAN SMITH: To je věru nemístné, Máry...

POŽÁRNÍK: Ó! Ale je to ona! Není možná!

PAN SMITH: A vy?

MÁRY: Není možná! Tady?

PANÍ SMITHOVÁ: Co to všechno má znamenat?

PAN SMITH: Vy se znáte?

POŽÁRNÍK: A jak!

MÁRY (*se vrhne požárníkovi kolem krku*): Jsem tak ráda, že vás zase vidím... Konečně!

PANÍ a PAN SMITHOVI: Ó!

PAN SMITH: To je trochu silné, zde, v našem domě, na předměstí Londýna.

PANÍ SMITHOVÁ: To není slušné!
 POŽÁRNÍK: To ona uhasila můj první plamen.
 MÁRY: Já jsem jeho malá hadice.
 PAN MARTIN: Je-li tomu tak... drazí přátelé... pak jsou tyto city pochopitelné, lidské, úcty hodné...
 PANÍ MARTINOVÁ: Všechno, co je lidské, je úcty hodné.
 PANÍ SMITHOVÁ: I tak ji tu nevidím ráda, zde, mezi námi.
 PAN SMITH: Nemá potřebné vychování...
 POŽÁRNÍK: Ale vy máte příliš mnoho předsudků.
 PANÍ MARTINOVÁ: Já si myslím, že služebné děvče, zkrátka, ačkoliv se mě to netýká – je vždycky jen služebné děvče...
 PAN MARTIN: I když někdy může být dosti dobrým detektivem.
 POŽÁRNÍK: Pust' mě!
 MÁRY: Nestarejte se o ně! Nejsou tak zlí, jak se dělají.
 PAN SMITH: Hm... hm... vy dva jste velmi dojemní, ale zároveň trochu... trochu...
 PAN MARTIN: Ano, to je to pravé slovo.
 PAN SMITH: ... trochu příliš okázalí...
 PAN MARTIN: Je jistá vrozená britská cudnost – odpusťte mi, že se pokouším přece jen upřesnit svou myšlenku – které nerozumějí cizinci, ani specialisté, dík které, smím-li se vyjádřit... konečně, vám to nemusím povídat...
 MÁRY: Chtěla jsem vám vyprávět...
 PAN SMITH: Nic nám nevyprávějte...
 MÁRY: Ó ano!
 PANÍ SMITHOVÁ: Jděte, má zlatá Márinko, jděte pěkně do kuchyně a čtěte si tam své básničky před zrcadlem...
 PAN MARTIN: Vida, já nejsem služebná a čtu také básně před zrcadlem.
 PANÍ MARTINOVÁ: Dnes ráno, když ses díval do zrcadla, tak ses tam neviděl.
 PAN MARTIN: No protože jsem tam ještě nebyl...
 MÁRY: Mohla bych vám snad přece zarecítovat básničku?
 PANÍ SMITHOVÁ: Má zlatá Márinko, vy jste příliš tvrdohlavá.
 MÁRY: Tak já vám přednesu báseň, ano, souhlasíte? Je to báseň nazvaná „Oheň“, na počest velitele.

Oheň

Svíčičky smrků hoří po lesích.
 A chytl od nich kámen.
 Zámek začal hořet.
 Les začal hořet.
 Muži začali hořet.
 Ženy začaly hořet.
 Ptáci začali hořet.
 Ryby začaly hořet.
 Voda začala hořet.
 Nebe začalo hořet.
 Popel začal hořet.
 I kouř začal hořet.
 Oheň začal hořet.
 Všechno začalo hořet,
 hořet, hořet, hořet.

(Recituje báseň, zatímco Smithovi ji vystrkují z pokoje.)

VÝSTUP X

Titíž bez Máry

PANÍ MARTINOVÁ: Z toho mi šel mráz po zádech...

PAN MARTIN: A přece je v těch verších jistý žár...

POŽÁRNÍK: Mně se to líbilo.

PANÍ SMITHOVÁ: Ale přece jen...

PAN SMITH: Přeháníte...

POŽÁRNÍK: Poslyšte, je to pravda... to všechno je velmi subjektivní... ale je to mé pojetí světa. Můj sen. Můj ideál... A pak mi to připomíná, že už musím jít. Když vy nevíte, kolik je hodin, a já mám přesně za tři čtvrtě hodiny a šestnáct minut požár na druhém konci města. A tak si musím pospíšet. i když to není nic velkého.

PANÍ SMITHOVÁ: Co to bude? Malý oheň od komína?

POŽÁRNÍK: Ani to ne. Trochu žáru v posteli a nějaké pálení žáhy.

PAN SMITH: Je nám líto, že odcházíte.

PANÍ SMITHOVÁ: Byl jste velmi zábavný.

PANÍ MARTINOVÁ: Díky vám jsme strávili skutečnou descartovskou čtvrt hodinku.

POŽÁRNÍK (*jde ke dveřím, pak se zastaví*): A mimochodem, co Plešatá zpěvačka?

(Všeobecné mlčení, rozpaky.)

PANÍ SMITHOVÁ: Češe se stále stejným způsobem.

POŽÁRNÍK: Ach! Tedy na shledanou, dámy a pánové.

PAN MARTIN: Mnoho štěstí a mnoho ohně!

POŽÁRNÍK: Doufejme! Vždyť to potřebujeme všichni. (*Odchází.*)

(Všichni doprovázejí požárníka až ke dveřím a pak se vrátí na svá místa.)

VÝSTUP XI

Titíž bez požárníka

PANÍ MARTINOVÁ: Já mohu koupit kapesní nůž pro svého bratra, ale vy nemůžete koupit svému dědovi Irsko.

PAN SMITH: Člověk chodí po nohou, ale ohřívá se elektřinou nebo uhlím.

PAN MARTIN: Ten, kdo dneska prodá krávu, bude mít zítra kávu.

PANÍ SMITHOVÁ: V životě se jeden musí dívat z okna.

PANÍ MARTINOVÁ: Ale je možno si sednout na židli, když nemá okna.

PAN SMITH: Člověk aby stále myslel na všechno.

PAN MARTIN: Strop je nahoře, podlaha je dole.

PANÍ SMITHOVÁ: Řeknou-li ano, je to jen takový způsob mluvení.

PANÍ MARTINOVÁ: Jak si kdo ustele, tak si lehne.

PAN SMITH: Vezměte kruh a polaskejte se s ním a zvrhne se vám v bludný kruh.

PANÍ SMITHOVÁ: Učitel ve škole učí své žáky číst, ale kočka kojí svá koťata, dokud jsou malá.

PANÍ MARTINOVÁ: Zatímco kráva nám ukazuje paty.

PAN SMITH: Když jsem na venkově, mám rád samotu a klid.

PAN MARTIN: Na to ještě nemáte léta.

PANÍ SMITHOVÁ: Benjamin Franklin měl pravdu, vy nejste tak klidný jako on.

PANÍ MARTINOVÁ: Jak se jmenuje sedm dní v týdnu?

PAN SMITH: Pondělí, úterý, středa, čtvrtek, pátek, sobota, neděle.

PAN MARTIN: Eduard je úředník, jeho sestra Nancy je písařka a jeho bratr Vilém příručí v obchodě.

PANÍ SMITHOVÁ: Podařená rodina!

PANÍ MARTINOVÁ: Mám raději ptáka na poli než ponožku na trakaři.

PAN SMITH: Raději síť v chatě než mléko v hradě.

PAN MARTIN: Dům Angličana je jeho skutečný hrad.

PANÍ SMITHOVÁ: Neumím dost španělsky, abych se vyjádřila.

PANÍ MARTINOVÁ: Dám ti bačkory své tchýně, když mi dáš rakev svého manžela.

PAN SMITH: Hledám kněze monofyzitu, abych ho oženil s naší služebnou.

PAN MARTIN: Chléb je strom, zatímco chléb je také strom a z dubu se rodí dub každého jitra za svítání.

PANÍ SMITHOVÁ: Můj strýc žije na venkově, ale to se netýká porodní babičky.

PANÍ MARTINOVÁ: Papír je na psaní. Kočka na myši, sýr je na drápání.

PANÍ SMITHOVÁ: Automobil jezdí velmi rychle, ale kuchařka zas lépe připravuje pokrmy.

PAN SMITH: Nebuďte labutě, obejměte raději spiklence.

PAN MARTIN: Dobročinnost začíná doma.

PANÍ SMITHOVÁ: Čekám, že mě vodovod přijde navštívit ke mně do mlýna.

PAN MARTIN: Dá se dokázat, že sociální pokrok je mnohem lepší s cukrem.

PAN SMITH: K čertu s leštěním!

(Po této poslední odpovědi pana Smitha zůstanou ostatní chvíli tiše, užaslí. Je cítit, že tu vládne jisté nervové podráždění. Údery hodin jsou také nervóznější. Odpovědi, které následují, se musejí říkat zprvu ledovým nepřátelským tónem. Nepřátelství a nervozita stále rostou. Ke konci této scény musí všechny čtyři osoby stát těsně u sebe, musí rvát své repliky, zvedat pěsti, připraveny vrhnout se na sebe.)

PAN MARTIN: Jeden si nevyleští brýle černým krémem.

PANÍ SMITHOVÁ: Ano, ale za peníze si jeden koupí všechno, co chce.

PAN MARTIN: Raději bych zabil sto králíků, než dělal v zahradě muziku.

PAN SMITH: Kakadů, kakadů, kakadů, kakadů, kakadů, kakadů, kakadů, kakadů.

PANÍ SMITHOVÁ: Jaké kecy, jaké kecy, jaké kecy, jaké kecy, jaké kecy, jaké kecy, jaké kecy, jaké kecy, jaké kecy, jaké kecy...

PAN MARTIN: Jaké katarakty keců, jaké katarakty keců, jaké katarakty keců, jaké katarakty keců, jaké katarakty keců, jaké katarakty keců, jaké katarakty keců, jaké katarakty keců, jaké katarakty keců...

PAN SMITH: Psi mají blechy, psi mají blechy...

PANÍ MARTINOVÁ: Kaktus, kultus, kukla, kulka, kokarda, košer.

PANÍ SMITHOVÁ: Kecale, pokecal jsi nás.

PAN MARTIN: Raděj bych přebíral kávu, než bych ukradl krávu.

PANÍ MARTINOVÁ *(otevříc co nejvíc ústa)*: Ach! och! ach! och! Dovolte mi skřípat zuby.

PAN SMITH: Aligátor.

PAN MARTIN: Pojd'me plácnout Odyssea.

PAN SMITH: Jdu žít do své chýše z palmovníků pod papayové stromy.

PANÍ MARTINOVÁ: Citrusy v citrusových plantážích nenosí kokosy, nosí citrónovku, citrusy v citrusových plantážích nenosí kokosy, nosí citrónovku.

PANÍ SMITHOVÁ: Myši mají obočí a obočí nemá myši.

PANÍ MARTINOVÁ: Sáhni ruče na papuče.

PAN MARTIN: Kdo mi ručí za papuči.

PAN SMITH: Nemuč myši, miškej mouchy!

PANÍ MARTINOVÁ: Myš se hýbe.

PANÍ SMITHOVÁ: Myj si hubu.

PAN MARTIN: Plácá držka plechová, plácá držka plechová.

PAN SMITH: Rozšavlovaný šarvátkáři!

PANÍ MARTINOVÁ: Scaramouche!

PANÍ SMITHOVÁ: Sainte-Nitouche!

PAN MARTIN: Máme pusu samou růž.

PAN SMITH: Mlč už, kuš!

PANÍ MARTINOVÁ: Kéž se svatá Nituše chopí mojí katuše.
 PANÍ SMITHOVÁ: Nedotýkejte se jí, je rozbitá.
 PAN MARTIN: Sully!
 PAN SMITH: Prudhomme!
 PANÍ MARTINOVÁ, PAN SMITH: François!
 PANÍ SMITHOVÁ, PAN MARTIN: Coppée!
 PANÍ MARTINOVÁ, PAN SMITH: Coppée Sully!
 PANÍ SMITHOVÁ PAN MARTIN: Prudhomme François.
 PANÍ MARTINOVÁ: Hudrující remcalové, hudrující remcalové.
 PAN MARTIN: Márinko, dno od moždíře!
 PANÍ SMITHOVÁ: Krišnamurti, krišnamurti, krišnamurti!
 PAN SMITH: Papež šňupe rapé. Záklopka mu neklape. Záklopka má papeže.
 PANÍ MARTINOVÁ: Bazar, Balzac, Bazaine!
 PAN MARTIN: Bizarní, bazén, bižuterie!
 PAN SMITH: A, e, i, o, u, a, e, i, o, u, a, e, i, o, u, i!
 PANÍ MARTINOVÁ: Be, fe, me, le, pe, se, ve, ze!
 PAN MARTIN: Tři sta třiatřicet stříbrných stříkaček stříkalo přes tři sta třiatřicet stříbrných střech!
 PAN SMITH (*napodobuje vlak*): Šu, šu, šu, ... šu, šu, šu, ... šu, šu, šu, ííí! Proč tam!
 PANÍ MARTINOVÁ: Stojí!
 PAN MARTIN: Tamta!
 PANÍ SMITHOVÁ: Pumpa!
 PAN SMITH: Proč tam!
 PANÍ MARTINOVÁ: Stojí!
 PAN MARTIN: Tamta!
 PANÍ SMITHOVÁ: Pumpa!
 (*Všichni ve vrcholící zuřivost si řvou do uší.
 Světlo zhasne. Ve tmě je slyšet ve stále zrychlovaném rytmu.*)
 VŠICHNI DOHRMADY: Proč tam stojí tamta pumpa! Proč tam stojí tamta pumpa! Proč tam stojí
 tamta pumpa! Proč tam stojí tamta pumpa!
 (*Slova náhle ustanou. Rozsvítí se. Pan a paní Martinovi sedí jako Smithovi na začátku hry. Hra
 začíná znovu s Martinovými, kteří říkají přesně tatáž slova jako Smithovi v první scéně, zatímco se
 opona zvolna zavírá.*)

Opona

Při předvádění byly některé repliky této poslední scény vynechány nebo zaměněny. Avšak „závěrečný začátek“ – jak to lze nazvat – se hrál vždy se Smithovými, protože oslnivý nápad nahradit Smithovi Martinovými dostal autor až po sté repríze.

podle:

Eugene Ionesco

HRY (Plešatá zpěvačka; přeložil Jiří Konůpek)
vydalo nakladatelství Orbis; Praha; 1964